

Deze keer geland bij: buurthuis De Nieuwe Jutter/Rivierenbuurt Utrecht, 29 november 2013

"Ineens voelt het anders in de wijk' #KrachtvanCommunitybuilding

Op weg naar deze 6de RollingStone bij de Nieuwe Jutter in Utrecht bedenk ik welke nieuwe krachten en initiatieven door eerdere RollingStones aan het rollen zijn gebracht. De première bij GoudaBruist in de zomer 2012 had meteen enorme impact op de Spaarndammerbuurt in Amsterdam: twee dagen na de RollingStone ging Jane Poerwoatmodjo de 'SparndammerBuren' op gang brengen, inmiddels een bruisende buurtcommunity met honderden leden.

Door de RollingStone bij Stadslab Leiden ontstond een uitwisseling tussen Stadslab en de community 'Antwerpen aan 't woord'

Tijdens de Plug de Dag-meeting droegen de RollingStoners bij aan nieuwe perspectieven van de community en maakten we kennis met 'onze' RollingStone-blogger Daniëlle Sauren. Zij heeft ook deze RollingStone in een flitsende blog verwerkt:

http://voordewereldvanmorgen.nl/Nieuws/NieuwsType/Blogs/Nieuws/De_Nieuwe_Jutter__een_buurthuis_voor_en_door_bewoners.

Door de RollingStone bij de Makassarplein-community maakte de onorthodoxe werkwijze van participatiemakelaar Rob van Veelen ('de fiets is mijn kantoor') nog meer furore.

En bij Hanzelab Zwolle eindigde de RollingStone in een smakelijke deal tussen Hanzelab en de gemeentelijke wethouder Economie. Hier lees je meer over de oogst van eerdere RollingStones:

<http://www.planenaanpak.nl/acties/in-actie/over-rolling-stone-bijeenkomsten>

Foto: Robert Küppers

En waarom schiet me dat allemaal te binnen? Al in de aanloop naar deze RollingStone diende zich een onverwachte zijweg aan: namelijk een uitstapje in 2014 van het Nieuwe Jutter-team naar Marle

bij Hellendoorn: naar een buurthuis-in-zelfbeheer 130 km verderop. Stenen kunnen soms raar rollen...

Aan de keukentafel van de Nieuwe Jutter

Het is een bont gezelschap aan de keukentafel van de Nieuwe Jutter : mensen van 20 tot 80 jaar oud, Utrechters, Amsterdammers, Hagenezen, allemaal communitybuilders. Van de Nieuwe Jutter, de Musketon en andere zelfbeheer-pioniers, een sociaal makelaar, een studente, een blogger, een ambtenaar, sociale ondernemers/zzp'ers en leden van KrachtinNL.

Wie kent de Nieuwe Jutter inmiddels niet? Een buurthuis dat sinds 5 jaar door en voor wijkbewoners gerund wordt en dat drijft op de community die gaandeweg is ontstaan. Een buurthuis waar ruimte en respect voor elkaar de sfeer bepalen en waar allerlei clubjes thuis zijn: van breiclub tot energiecoaches, van kaartgroep, eettafel tot zzp-café en van ouderensoos tot beweeggroepen.

Deze RollingStone gaat niet zozeer over de vraag hoe je zelfbeheer in praktische zin organiseert. Maar over de vraag, hoe je daarvoor drijvende krachten bij elkaar brengt en houdt. Wat maakt dat bewoners meedoen, dat ze blijven en zich aan het buurthuis, dus met elkaar, verbinden?

Wat is het geheim van communitybuilding rondom de Nieuwe Jutter?

"Wij zijn een buurthuis in Rivierenwijk in Utrecht. Een bijzonder buurthuis, want wij, de bewoners uit Rivierenbuurt, beheren met elkaar dit 'wijkhuis'. Wij willen dat onze Nieuwe Jutter een plek is, waar mensen graag komen om anderen te ontmoeten en waar zij zich welkom voelen. Daarvoor zetten de vele vrijwilligers zich in. Ontmoetingen gebeuren bij een bakje koffie of een drankje, tijdens maaltijden en bij de diverse activiteiten, die mensen zelf in ons buurthuis organiseren. Wie je ook bent, waar je ook vandaan komt en hoe je ook denkt: iedereen is van harte welkom." www.denieuwejutter.nl

Arnold Vianen, die zich over de dagelijkse gang van zaken van het buurthuis ontfermt, is een communitybuilder in hart en nieren. Bij hem kun je voor bijna alles terecht. Hij heeft contact met iedereen en is bij de meeste activiteiten te vinden. Hij maakt ons ook meteen duidelijk dat er niks bijzonders aan is, aan zijn manier van communitybuilding. Je moet er gewoon zijn, zegt hij, in gesprek gaan met mensen en iedereen nemen zoals die is.

'Je gaat een praatje maken, ziet of mensen het naar hun zin is. Je komt wat dingen te weten en voordat je het weet rollen er nieuwe talenten uit. Je vraagt mensen of ze iets extra's willen doen, maar natuurlijk niet meteen voor van alles en nog wat. Je begint na een tijdje met een concreet verzoek. Bijvoorbeeld als je iemand nodig hebt die voor een keertje koffie wil schenken. Je hebt gauw genoeg in de gaten of ze het leuk vinden en of ze misschien iets meer willen doen.'

Ik denk bij mezelf, als het zo makkelijk is, hoezo is er dan zoveel te doen over vraaggericht werken, eigen kracht stimu-

leren, vindplaatsen, boeien en binden... Gewoon er zijn, beleeft, met oprechte aandacht en interesse doet een hoop. Als het goed is, doet het ook iets met jezelf, je verandert er zelf ook door.

Wat draagt verder nog bij aan een levendige community waar je op kunt bouwen?

Arnold legt uit hoe communitybuilding in de Jutter werkt. Het is een open beweging, een zwerm, die zich vanzelf organisch ontwikkelt. Er is een kerngroep met daarom heen mensen die in- en uitvliegen, die aanhaken op een specifiek onderwerp. Het begint altijd klein. In de breiclub waren ze in begin met z'n tweeën, nu zijn het er 10. De lunchtafel begon met 8 mensen, nu zijn het er 30. Biljarten begon met 6, er bleven 2 over, die twee hielden ermee op, nu zijn het er weer 25.

De activiteiten in de Jutter starten met mensen die iets willen doen

... en niet omdat de beheergroep iets wil. Als je denkt 'zouden we niet dit of dat moeten starten, is toch leuk voor mensen?' dan krijg je een soort kramp en vul je iets in voor mensen die misschien iets heel anders willen. Het is wel eens gebeurd dat de gemeente met een plan kwam en de vraag of de Jutter iets voor de buurt wilde organiseren. Als dat als suggestie wordt gebracht in plaats van als opdracht, kan er daardoor inspiratie ontstaan en nieuwe verbindingen met andere groepen in de wijk. Dat was bijvoorbeeld het geval bij het idee van 'de vreedzame wijk'.

Verbindingen gaan niet altijd vanzelf

Jongeren vonden de Jutter in begin gewoon stom; tot vernielingen aan toe bleven ze zich afzetten. Pas nadat het gelukt was om elkaar beter te leren kennen – daar waren de fricties ook goed voor – en samen dingen te doen, ontstonden er verbinding en meer respect voor elkaar. Jongeren zijn nu, net als andere Jutters, belanghebbend bij het buurthuis.

Zzp'ers horen ook bij de Jutter, organiseren zelf ook activiteiten zoals de ouderensoos, zijn een eigen netwerk gestart en hebben een beurs georganiseerd. Ine van Emmerik is buurtbewoner en zzp'er en een van de drijvende krachten van de ouderensoos: 'Ik breng in wat in mij zit, wat mij boeit. Sinds ik meedoe met de Jutter, ben ik andere relaties in de buurt aangegaan en kijk ik door een andere bril naar de buurt.' Zij benadrukt: 'Communitybuilding is een kwestie van kleine stapjes, veel geduld en uithoudingsvermogen.'

Het moet elke keer weer de moeite waard zijn om erbij te zijn

Bij tegenwind – door wat of wie die ook ontstaat - is het heel belangrijk dat je elkaar goed kent en weet wat je aan elkaar hebt. Kees Fortuin, al jaren vriend aan huis, aanjager van het zzp-netwerk en lid van de energiegroep, houdt samen met Ine de ouderensoos draaiende. Hij voegt daaraan toe: 'We doen van alles; daar amuseren we ons enorm mee. Als het soms niet mee zit en het doel niet makkelijk bereikt wordt, is het twee keer zo belangrijk dat je het leuk met elkaar hebt. Vergaderingen en plannen maken: daar gaat geen mens instappen. Maak het aantrekkelijk voor mensen om mee te doen. Het moet elke keer weer de moeite waard zijn om erbij te zijn.'

Rots in de branding

Elke zelforganisatie, elke community heeft zo haar rotsen in de branding. Een stevige rots voor de Jutter-community is Titus Schlatmann, sinds 15 jaar als buurtpastor in de wijk present. Titus is ook een van de buurtpastores, wiens manier van werken de grondslag vormde voor de presentietheorie van Andries Baart, bijzonder hoogleraar Presentie en Zorg aan de Universiteit voor Humanistiek. Hij belichaamt wat Andries Baart een van de kernwaarden van presentie noemt: 'Een belangrijk onderdeel van de presentie benadering is trouw. Het werkt niet als je als professional binnenkomt, je kunstje doet en weer de hielen licht. Presentie is een andere manier van doen, in intenties, taal, tempo en taken afgestemd op de ander.' (interview met Andries Baart in *Zorg&Welzijn/Reedbusiness*). Titus heeft in de Jutter geen vaste verantwoordelijkheden, maar als het nodig is, is hij er. Voor individuele vragen, als bruggenbouwer naar instanties, als aanspreekpunt. Hij draagt bij vanuit intuïtie: 'Wordt iemand warm van een bepaald voorstel, moet ik nu een tandje bijzetten of juist niets doen?'

Titus zweert bij echte contacten en gesprekken, bij waardering en oprechte aandacht voor mensen, voor hun persoonlijke verlangens en de dingen die ze doen. 'Het tempo van mensen, van het dagelijks doen in wijken is vaak trager dan het tempo dat je graag zou willen als je een project, een plan wilt realiseren. Als je niet kunt aansluiten bij 'slow living', is de kans groot dat jouw plan niet landt.'

Dus ook hier weer de weg van de kleine stappen, het Afrikaanse spreekwoord: 'if you want to go fast...'

Ik onderschrijf het onmiddellijk. Maar toch, soms blijft het echt lastig... Ik loop vaak genoeg tegen mijn eigen ongeduld

aan. Tegen mijn drive om voortvarend aan de slag te gaan, om van A naar B te lopen met Z in het vizier. In plaats van gewoon bij A te beginnen en te kijken welke letters ik vervolgens zoal tegenkom. Want Ine zegt terecht dat juist dat laatste 'een herkenbaar perspectief kan geven', voor jezelf en de mensen met wie je het samen doet. 'Wat er moet, maakt niet zoveel uit, wel of je het met elkaar kunt vinden.'

Dit sluit ook aan bij wat Jim Diers, (wereldreiziger en fervente community-builder) benadrukt:

'The best value of a project is not the project, but to bring people together.'

Dit alles betekent trouwens niet dat je niets doet. Juist wel! Maar de crux is dat je met elkaar dingen doet. Niet voor anderen, niet alleen, niet omdat het moet. Samen doen is juist het bindmiddel voor communities en de motor voor veranderingen. Hier in de Jutter en ook bij de Musketon, een ander buurthuis op weg naar zelfbeheer, waar Ties Bressers en Christien Bolt mee bezig zijn, die vandaag ook aan de keukentafel zitten.

Wederkerigheid en zorg voor elkaar

Arnold en Titus trekken vaak samen op. Gelijkwaardig, vanuit verschillende rollen en kracht. Titus werkt niet in opdracht van Arnold en Arnold werkt niet in opdracht van Titus. Daarmee hebben we ook meteen een ander kenmerk van De Nieuwe Jutter te pakken: wederkerigheid in de omgang met elkaar en in het gebruik van het buurthuis. Mensen die iets doen in en voor het buurthuis heten wel vrijwilligers, maar ze doen het niet in opdracht van het buurthuis. Ze draaien geen corvees, maar ze dragen aan het buurthuis bij omdat ze zich er thuis voelen en omdat ze het gewoon vinden om iets voor elkaar te doen.

Aanleiding voor de RollingStone-deelnemers om nog een ander thema op tafel te leggen, namelijk de vraag hoe je het voor elkaar krijgt dat iedereen met iedereen omgaat? Dat ook mensen die wat meer aandacht en zorg nodig hebben, tot hun recht komen in een buurthuiscommunity?

In de Jutter zit letterlijk iedereen door elkaar heen. De entreehal, waar veel activiteiten gebeuren, is een soort community-bowl: als je binnenkomt en als je daar zit, kom je vanzelf in contact met anderen, die niet bij 'jouw' groepje horen. Waarvoor mensen vaak door elkaar heenlopen en niemand zich afvraagt waar het een begint en het ander eindigt en wie bij wie hoort.

Er heerst hier geen hoekjesgeest, zoveel is wel duidelijk. Toen ik een paar weken geleden tijdens de woensdaglunch kwam aanschuiven, raakte ik makkelijk aan de praat met mijn tafelgenoten, die zeker niet één bepaalde 'doelgroep' vertegenwoordigden. De tafel was een bonte mix van oudere alleenstaande buurtbewoners, voor wie De Jutter een soort huiskamer is, drukke zzp'ers die hier op adem komen of een flexplek hebben, een paar buurtbewoners die begeleid wonen en regelmatig meedoen met activiteiten van De Jutter, jongeren uit de buurt die houvast krijgen door elke week helpen koken en mee te draaien bij het lunchcafé, beheergroepleden, leden van verschillende clubjes en een paar toevallige passanten zoals ik.

Het smaakt naar meer, dit gesprek en de lunchtafel. En er valt nog over veel te zeggen. Bijvoorbeeld hoe je als community meer ruimte kunt innemen, ondanks dat je die ruimte niet vanzelfsprekend krijgt van samenwerkende instanties. Welke betekenis rituelen en symbolen hebben bij communitybuilding, hoe je je veerkracht versterkt, enzovoort .

Voor deze RollingStone laten we het hierbij. Genoeg gepraat, er moeten ook nog dingen gebeuren!

Dank voor jullie gastvrijheid, Jutters!

Birgit Oelkers, matchmaker RollingStones
oelkers@planenaanpak.nl

Meer lezen over De Nieuwe Jutter? www.denieuwejutter.nl

Onderzoek Verwey-Jonker Instituut:

http://www.verwey-jonker.nl/vitaliteit/publicaties/lokaal_sociaal_beleid/de_nieuwe_jutter

Blog Daniëlle Sauren:

http://voordewereldvanmorgen.nl/Nieuws/NieuwsType/Blogs/Nieuws/De_Nieuwe_Jutter__een_buurthuis_voor_en_door_bewoners

www.krachtinnl.nl

RollingStones worden onder de vlag van Kracht in Nederland geïnitieerd. Doel is om meer uitwisseling op gang te brengen tussen communitybuilders onderling en met communityondersteuners. Drie tot vier keer per jaar landt een RollingStone bij een lokale community, die een kijkje in haar keuken biedt.

Meer info:

<http://www.planenaanpak.nl/acties/in-actie/over-rollingstone-bijeenkomsten>.

Wil je op de hoogte blijven van de RollingStones, stuur dan een mailtje naar: oelkers@planenaanpak.nl